

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 9 Οκτωβρίου 2023 με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Λαμπρόπουλος Πρόεδρος, Βικτωρία Πισμίρη – Εισηγήτρια, Αγγελική Πουλοπούλου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 31.07.2023 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 1177/01.08.2023 Προδικαστική Προσφυγή της ένωσης οικονομικών φορέων 1. «...», 2. «..... », που υπογράφεται από τον Γαϊτανάρο Παναγιώτη, ως κοινό εκπροσώπο/συντονιστή της (εφεξής η «προσφεύγουσα»), με διεύθυνση στην .., επί της οδού ....

Κατά του Ν.Π.Δ.Δ. .... (εφεξής η «Αναθέτουσα Αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της εταιρίας με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....» (εφεξής η «παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στην Αθήνα, επί της οδού ....., όπως νόμιμα εκπροσωπείται, που άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της προδικαστικής προσφυγής.

Με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή, η προσφεύγουσα αιτείται να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη με αριθμό ..... απόφαση (απόσπασμα πρακτικού του Δ.Σ. της Αναθέτουσας Αρχής) στην οποία ενσωματώνεται και το με αριθμό ..... απόσπασμα πρακτικού του ίδιου ως άνω οργάνου, καθ' ο μέρος έκρινε δεκτή την προσφορά της παρεμβαίνουσας και ανέδειξε αυτήν προσωρινή και, μετέπειτα, οριστική ανάδοχο, να αποκλειστεί η ως άνω και να κατακυρωθεί στην προσφεύγουσα ο διαγωνισμός, ως καταταγείσα δεύτερη στη σειρά μειοδοσίας.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής, έχει καταβληθεί παράβολο ποσού 15.000,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..... και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»)

2. Επειδή, η προσβαλλόμενη εκδόθηκε στο πλαίσιο της Διακήρυξης Ανοικτής Διαδικασίας μέσω του ΕΣΗΔΗΣ για την επιλογή αναδόχου εκπόνησης της μελέτης «Μελέτη κτηματογράφησης για την ένταξη των Δήμων Π. Φαλήρου και Καλλιθέας της Περιφέρειας Αττικής στο Εθνικό Κτηματολόγιο» με εκτιμώμενη αξία 4.214.280,00 Ευρώ (πλέον Φ.Π.Α. 24 %) και κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή). Η ως άνω διακήρυξη αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) στις 29.12.2022, έλαβε ΑΔΑΜ ....., και στο ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε συστημικό α/α .....

3. Επειδή, ο ένδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του και της προϋπολογισθείσας δαπάνης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4412/2016 (Α' 147) και η ένδικη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV αυτού, περί έννομης προστασίας κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

4. Επειδή, η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε προς τους ενδιαφερόμενους μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 19.07.2023, η δε προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε εμπροθέσμως στις 31.07.2023, καθώς η δέκατη ημέρα της σχετικής προθεσμίας συνέπιπτε με ημέρα εξαιρετέα (Σάββατο), ομοίως και η αμέσως επόμενη αυτής (Κυριακή), με κοινοποίηση αυτής ομοίως μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ. 39/2017. Μετ' εννόμου συμφέροντος η προσφεύγουσα, ως καταταγείσα δεύτερη στη σειρά μειοδοσίας, βάλλει κατά της προσβαλλόμενης και της

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

ανάδειξης της παρεμβαίνουσας ως οριστικής αναδόχου του επίμαχου διαγωνισμού, επιδιώκοντας να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

5. Επειδή, την 01.08.2023 η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποίησε την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ προς την παρεμβαίνουσα, σύμφωνα με το άρ. 365, παρ. 1, σημ. α' του Ν. 4412/2016 και το άρ. 9, παρ. 1, σημ. α' του π.δ. 39/2017.

6. Επειδή, με την υπ' αρ. 1410/2023 Πράξη του Προέδρου του 3ου Κλιμακίου ορίσθηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία συζήτησης, κλήθηκε δε η Αναθέτουσα Αρχή όπως καταθέσει απόψεις επί της προδικαστικής προσφυγής.

7. Επειδή, στις 04.08.2023 η παρεμβαίνουσα, εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώως, ως έχουσα αναδειχθεί οριστική ανάδοχος, κοινοποίησε την παρέμβασή της.

8. Επειδή, στις 07.08.2023 η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποίησε τις από 04.08.2023 απόψεις της μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ.

9. Επειδή, στις 04.09.2023 εκδόθηκε η υπ' αρ. Α822/2023 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ που απέρριψε το αίτημα αναστολής- προσωρινής προστασίας της προσφεύγουσας.

10. Επειδή, στις 03.10.2023 η προσφεύγουσα κοινοποίησε, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, το με ίδια ημερομηνία υπόμνημά της το οποίο, ως εκπροθέσμως κατατεθέν, ήτοι εκτός της αποκλειστικής πενθήμερης προθεσμίας του άρ. 365, παρ. 1 τελ. εδάφιο του Ν. 4412/2016, δεν λαμβάνεται υπόψη από το Κλιμάκιο.

11. Επειδή, με την προσβαλλόμενη αποφασίστηκε η έγκριση του Πρακτικού ΙΙ της Επιτροπής Αξιολόγησης του εν θέματι διαγωνισμού και η κατακύρωση της σχετικής σύμβασης την παρεμβαίνουσα με έκπτωση 63,20% και προσφερόμενη τιμή 1.550.855,04€ πλέον ΦΠΑ (αμοιβή μελέτης 1.336.944,00€ στην 200.541,60€ για τυχόν απρόβλεπτα συν 13.369,44€ για

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

τυχόν πρόσθετη καταβολή (πριμ) της παρ. 8 του άρθρου 184 του ν.4412/2016).

12. Επειδή, η διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕΛΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕΛΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

13. Επειδή, σύμφωνα με το άρ. 103 «Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών» του Ν. 4412/2016 «1... 2. Αν δεν προσκομισθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, η αναθέτουσα αρχή καλεί τον προσωρινό ανάδοχο να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα, ή να παράσχει διευκρινήσεις με την έννοια του άρθρου 102, εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης σε αυτόν. Αν ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει αίτημα προς την αναθέτουσα αρχή για παράταση της ως άνω προθεσμίας, συνοδευόμενο από αποδεικτικά έγγραφα

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

με τα οποία αποδεικνύεται ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των δικαιολογητικών, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών για όσο χρόνο απαιτηθεί για τη χορήγηση των δικαιολογητικών από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές. Ο προσωρινός ανάδοχος μπορεί να αξιοποιεί τη δυνατότητα του προηγούμενου εδαφίου και εντός της προθεσμίας της πρόσκλησης της παρ. 1. ...». Στο άρ. 104 «Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής - Οψιγενείς μεταβολές» του Ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι «1. Το δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται: α) κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80 και γ) κατά την εξέταση της υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης....». Στο άρ. 18 της Διακήρυξης «Λόγοι αποκλεισμού» προβλέπεται ότι «18.1 Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης (διαγωνισμό) οικονομικός φορέας, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (αν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (αν πρόκειται περί ένωσης οικονομικών φορέων) ένας από τους λόγους των παρακάτω περιπτώσεων: ... 18.1.2 α) Ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή/και β) όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Αν ο προσφέρων είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν τόσο την κύρια όσο και την επικουρική ασφάλιση. Οι υποχρεώσεις των περ. α' και β' θεωρείται ότι δεν έχουν αθετηθεί εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον αυτές έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται. Δεν αποκλείεται ο προσφέρων, όταν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του είτε καταβάλλοντας

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους, στο μέτρο που τηρεί τους όρους του δεσμευτικού κανονισμού... 18.1.3 Αποκλείεται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, οικονομικός φορέας σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις: (α) ...(β) εάν τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης και δεν τηρεί τους όρους αυτής ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση προκύπτουσα από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα, ο οποίος βρίσκεται σε μια εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην παραπάνω περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας (παρ. 5 άρθρου 73 του ν. 4412/2016)...». Σύμφωνα με το άρ. 22 «Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής» της Διακήρυξης «Α. Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής όπως ορίζονται στην παρούσα διακήρυξη, κρίνονται α) κατά την υποβολή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με το άρθρο 5 (α και β) της παρούσας, γ) κατά τη σύναψη της σύμβασης δια της υπεύθυνης δήλωσης σύμφωνα με το άρθρο 8.1 της παρούσας.... Γ. Για την απόδειξη της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού κατ' άρθρο 18 και της πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής κατά τα άρθρα 19, οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τα δικαιολογητικά του παρόντος. Η προσκόμιση των δικαιολογητικών του παρόντος γίνεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5 από τον προσωρινό ανάδοχο. ... Ο προσωρινός ανάδοχος, κατόπιν σχετικής ηλεκτρονικής πρόσκλησης από την αναθέτουσα αρχή, υποβάλλει, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 5 της παρούσας, τα δικαιολογητικά

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

που αναφέρονται κατωτέρω: ... 22.1.2 β) Για τις περιπτώσεις του άρθρου 18.1.2 της παρούσας: πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, περί του ότι έχουν εκπληρωθεί οι υποχρεώσεις του οικονομικού φορέα, όσον αφορά στην καταβολή φόρων (φορολογική ενημερότητα) και στην καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (ασφαλιστική ενημερότητα), σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία του κράτους εγκατάστασης ή την ελληνική νομοθεσία αντίστοιχα, που να είναι εν ισχύ κατά το χρόνο υποβολής του, άλλως, στην περίπτωση που δεν αναφέρεται σε αυτό χρόνος ισχύος, που να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του. Για τους προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα τα σχετικά δικαιολογητικά που υποβάλλονται είναι: β1) πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας, που εκδίδεται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.),. Οι αλλοδαποί προσφέροντες θα υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση περί του ότι δεν έχουν υποχρέωση καταβολής φόρων στην Ελλάδα. Σε περίπτωση που έχουν τέτοια υποχρέωση θα υποβάλλουν σχετικό αποδεικτικό της Α.Α.Δ.Ε. β2) πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας που εκδίδεται από τον e-ΕΦΚΑ. Ειδικότερα οι Έλληνες μελετητές - φυσικά πρόσωπα υποβάλλουν σχετικό πιστοποιητικό για την κάλυψη κύριας και επικουρικής ασφάλισής τους. Οι εγκατεστημένες στην Ελλάδα εταιρείες / Γραφεία Μελετών υποβάλλουν αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας από τον eΕΦΚΑ (κύριας και επικουρικής ασφάλισης) για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Δεν αποτελούν απόδειξη ενημερότητας της προσφέρουσας εταιρίας, αποδεικτικά ασφαλιστικής ενημερότητας των φυσικών προσώπων- μελετητών που στελεχώνουν το πτυχίο της εταιρίας ως εταίροι. Οι αλλοδαποί προσφέροντες (φυσικά και νομικά πρόσωπα), που δεν υποβάλουν τα άνω αποδεικτικά, υποβάλλουν επιπλέον υπεύθυνη δήλωση περί του ότι δεν απασχολούν προσωπικό, για το οποίο υπάρχει υποχρέωση ασφάλισης σε ημεδαπούς ασφαλιστικούς οργανισμούς. Αν απασχολούν τέτοιο προσωπικό, πρέπει να υποβάλλουν σχετικό αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας εκδιδόμενο από τον eΕΦΚΑ. β3) υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος ότι δεν έχει εκδοθεί δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ για την αθέτηση των

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

υποχρεώσεών του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. 22.1.3 γ) Για τις περιπτώσεις του άρθρου 18.1.3 της παρούσας: Για την περίπτωση β', πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του οικείου κράτους μέλους ή χώρας, το οποίο να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του. Ειδικότερα για τους οικονομικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, γ1) «Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας» με το οποίο βεβαιώνεται ότι δεν τελούν υπό πτώχευση, πτωχευτικό συμβιβασμό ή υπό αναγκαστική διαχείριση ή ότι δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης, καθώς και ότι το νομικό πρόσωπο δεν έχει τεθεί υπό εκκαθάριση με δικαστική απόφαση. Το εν λόγω πιστοποιητικό εκδίδεται από το οικείο Πρωτοδικείο της έδρας του οικονομικού φορέα, γ2) Πιστοποιητικό του Γ.Ε.Μ.Η. από το οποίο προκύπτει ότι το νομικό πρόσωπο δεν έχει λυθεί και τεθεί υπό εκκαθάριση με απόφαση των εταίρων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ως κάθε φορά ισχύουν. Οι μελετητές - φυσικά πρόσωπα δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό περί μη θέσεως σε εκκαθάριση. ... 22.1.4 Αν το κράτος μέλος ή χώρα δεν εκδίδει τέτοιου είδους έγγραφα ή πιστοποιητικά ή όπου αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται ως άνω, υπό 22.1.1, 22.1.2 και 22.1.3 περ. β', το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού του κράτους μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας....».

14. Επειδή, με τον πρώτο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως από τα δικαιολογητικά που προσκομίστηκαν από την παρεμβαίνουσα προσωρινή ανάδοχο δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 (λόγοι αποκλεισμού) σε συνδυασμό με το άρθρο 22.1.2 της Διακήρυξης. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο προσωρινός ανάδοχος δεν υπέβαλε με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, αφενός μεν πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας,

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

αφετέρου δε πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας, τα οποία να καλύπτουν το χρόνο υποβολής της προσφοράς της, ήτοι την 9η Φεβρουαρίου 2023, αλλά ούτε και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, ήτοι την 10η Φεβρουαρίου 2023, κατά τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 14 της Διακήρυξης, κατά παράβαση των διατάξεων του ν. 4412/2016, όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, καθώς και των όρων της Διακήρυξης, αλλά, αντίθετα, υπέβαλε μόνο το με αριθμό πρωτοκόλλου 77503423 πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας με ημερομηνία έκδοσης την 14η Ιουνίου 2023 (και λήξη αυτής 14/07/2023) και μόνο το με αριθμό πρωτοκόλλου 1716271 αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας με ημερομηνία έκδοσης την 13η Ιουνίου 2023 (και λήξη αυτής 12/12/2023). Για τον λόγο αυτό, η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως η προσφορά της παρεμβαίνουσας πρέπει να αποκλειστεί από το διαγωνισμό, καθόσον η μη προσκόμιση των παραπάνω εγγράφων αποτελεί ουσιώδη παράβαση του νομοθετικού και του κανονιστικού πλαισίου που διέπει το διαγωνισμό, επισημαίνει, δε, ότι στο ειδικό τεύχος απαντήσεων της Αναθέτουσας Αρχής τονίζεται μεταξύ άλλων στις διευκρινίσεις που αυτή παρέχει στους διαγωνιζόμενους ότι, σύμφωνα με το άρθ. 22Α του τεύχους της Διακήρυξης, τα πιστοποιητικά που υποβάλλονται από τον διαγωνιζόμενο πρέπει να βρίσκονται εν ισχύ από την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς. Η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει πως ισχύει η ρητή διάταξη της διακήρυξης ότι τα παραπάνω πιστοποιητικά φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας πρέπει να είναι σε ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής των (αρθ. 22.1.2) και πως, εφόσον υπήρχε αντίρρηση, έπρεπε να ασκηθεί ένσταση κατά της Διακήρυξης. Περαιτέρω, υποστηρίζει πως υπέβαλε ακριβώς αυτά που ζητούσε η διακήρυξη και απέστειλε αποδεκτά αποδεικτικά μέσα, εν ισχύ κατά την ημερομηνία υποβολής τους, ενώ κατά το αρχικό στάδιο, απέστειλε ορθό και αληθές ΕΕΕΣ και πως, εφόσον η Αναθέτουσα Αρχή επιθυμούσε συμπλήρωση ή διευκρίνιση (π.χ. οι ενημερότητες να καλύπτουν και προηγούμενο διάστημα) μπορούσε να το ζητήσει με την διαδικασία του αρθ. 7 «Συμπλήρωση – αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών» και των άρθρων 102 και 103 του Ν. 4412/2016. Περαιτέρω, υποστηρίζει πως είχε τα πιστοποιητικά φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας με

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

ημερομηνία Φεβρουαρίου 2023 και πως δεν τα υπέβαλε, επειδή, ούτε στη διακήρυξη προβλεπόταν, ούτε αυτό ζητήθηκε από την Επιτροπή Διαγωνισμού. Η Αναθέτουσα Αρχή υποστηρίζει πως ο εθνικός νομοθέτης προέβλεψε ρητώς στο τροποποιηθέν άρθρο 104 παρ. 1 περ. α' του ν. 4412/2016 ότι, κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς οι προϋποθέσεις συμμετοχής κρίνονται με την υποβολή του ΕΕΕΣ, χωρίς να απαιτείται πλέον, όπως αποσαφηνίζεται στην αιτιολογική έκθεση, η υποβολή άλλων αποδεικτικών μέσων «για» το χρονικό εκείνο σημείο και πως η παρεμβαίνουσα υπέβαλε ορθά τα δικαιολογητικά κατακύρωσης που αφορούν τους λόγους αποκλεισμού της παρ. 18.1.2. και δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού της. Ακόμη, υποστηρίζει πως, σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι ο ανάδοχος όφειλε να υποβάλει φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα που να καλύπτει και τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου 103 Ν. 4412/2016, ο αναθέτων φορέας υποχρεούται, κατόπιν ελέγχου των υποβληθέντων κατ' αρχήν από τον προσωρινό ανάδοχο δικαιολογητικών κατακύρωσης, να τον καλέσει να καλύψει, εντός δεκαήμερης προθεσμίας, τυχόν ελλείψεις των εν λόγω δικαιολογητικών - είτε με την υποβολή αρχικώς μη υποβληθέντος δικαιολογητικού είτε με τη συμπλήρωση αρχικώς μεν υποβληθέντος, αλλά μη πληρούντος τις απαιτήσεις της διακήρυξης δικαιολογητικού - σε περίπτωση κατά την οποία οι ελλείψεις αυτές επάγονται αποκλεισμό του προσωρινού αναδόχου.

15. Επειδή, επί του πρώτου λόγου της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, λεκτέα τα εξής: Σύμφωνα με το άρ. 22.Α της Διακήρυξης, που περιλαμβάνει το περιεχόμενο της διάταξης του άρ. 104 του Ν. 4412/2016, το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής όπως ορίζονται στην Διακήρυξη, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης και κατά τη σύναψη της σύμβασης, δια της υπεύθυνης δήλωσης. Ως προς τον λόγο αποκλεισμού του άρ. 18.1.2 της Διακήρυξης, ο προσωρινός ανάδοχος, προσκομίζει τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στο άρ. 22.1.2 β της Διακήρυξης. Εν προκειμένω, η παρεμβαίνουσα, κατόπιν

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

σχετικής πρόσκλησής της από την Αναθέτουσα Αρχή, υπέβαλε τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, μεταξύ των οποίων το υπ' αρ. .... Αποδεικτικό Ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο με ημερομηνία λήξης ισχύος 14.07.2023 (βλ. αρχείο με τίτλο «22.1.2.β1_ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑ.pdf» εντός του φακέλου «ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗΣ_1»), ως επίσης και το υπ' αρ. πρωτ. .... Αποδεικτικό Ασφαλιστικής Ενημερότητας με ημερομηνία έκδοσης 13.06.2023 και ημερομηνία λήξης 12.12.2023 (βλ. αρχείο με τίτλο «22.1.2.β2_ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑ.pdf» εντός του φακέλου «ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗΣ_1»). Ως προς τον σχετικό λόγο της προσφεύγουσας ότι δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή λόγων αποκλεισμού κατά το χρόνο της συμμετοχής και υποβολής της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, όπως λίαν προσφάτως κρίθηκε, η δήλωση στο ΕΕΕΣ δεν αποτελεί οριστική απόδειξη συνδρομής των προϋποθέσεων συμμετοχής κατά το χρόνο συμμετοχής για τον οικονομικό φορέα, η υποχρέωση του οποίου να αποδείξει ότι πληροί τις προϋποθέσεις αυτές, και κατά τον χρόνο συμμετοχής, με τα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, παραμένει ακέραια και απλώς μετατίθεται σε επόμενο στάδιο το χρονικό σημείο προσκόμισης αποδεικτικών μέσων αναγόμενων και στον χρόνο υποβολής της προσφοράς. Δηλαδή, ο προσωρινός ανάδοχος πρέπει να προσκομίζει αποδεικτικά μέσα, από τα οποία να αποδεικνύεται ότι, τόσο κατά το χρονικό σημείο υποβολής της προσφοράς όσο και κατά το χρονικό σημείο υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης πληροί τις προϋποθέσεις συμμετοχής (ΣΤΕ 1939/2022, σκ. 20). Παρόλο που από τα ανωτέρω προσκομισθέντα έγγραφα, ουδόλως προκύπτει μη συνδρομή των σχετικών λόγων αποκλεισμού σε όλα τα στάδια, εντούτοις, η προσφορά της παρεμβαίνουσας δεν καθίσταται άνευ ετέρου απορριπτέα. Τούτο διότι, το άρ. 103 παρ. 2 του Ν. 4412/2016, όπως ήδη ισχύει, επιβάλλει στην αναθέτουσα αρχή την υποχρέωση να καλεί τον προσωρινό ανάδοχο «να προσκομίσει τα ελλείποντα ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα» δικαιολογητικά κατακύρωσης, επιτρέποντας με τον τρόπο αυτόν, όχι μόνο τη συμπλήρωση (ή την επανυποβολή) ελλιπών (πλημμελών) δικαιολογητικών που έχουν ήδη κατατεθεί στην αναθέτουσα αρχή, αλλά και την υποβολή, το πρώτον,

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

δικαιολογητικών που ο προσωρινός ανάδοχος παρέλειψε, για οποιονδήποτε λόγο, να προσκομίσει εντός της αρχικής προθεσμίας της παρ. 1 του ανωτέρω άρθρου. Πριν από την ως άνω δεύτερη πρόσκληση του προσωρινού αναδόχου, η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να προβεί στην απόρριψη του φακέλου των δικαιολογητικών κατακύρωσης σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 4 και 5 του άρ. 103 του Ν. 4412/2016 (πρβλ. ΣτΕ 1020/2022, 1904/2020, 1/2020, Ε.Α. 241/2019, 37/2019, 29/2019). Μόνον εφόσον έχει προηγηθεί η προσήκουσα, κατά τα ως άνω, κλήση του από την αναθέτουσα αρχή και η εξέταση της συμμόρφωσης του οικονομικού φορέα προς αυτήν, μπορεί ο αναθέτων φορέας να προβεί στην απόρριψη των δικαιολογητικών κατακύρωσης, λόγω ελλείψεων που δεν θεραπεύτηκαν κατά την ανωτέρω διαδικασία (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 37/2021, σκ. 19, 29/2019, σκ. 11, ΔΕφΠειρ Ν60/2021, σκ. 13). Περαιτέρω, η ΕΑΔΗΣΥ, όταν εξετάζει διαφορά επί κατακυρωτικής απόφασης σχετικά με την πληρότητα και το περιεχόμενο των δικαιολογητικών κατακύρωσης, οφείλει, στην περίπτωση που ακυρώσει την προσβαλλόμενη λόγω ελλείψεων ή ελαττωμάτων των, κατ' αρχήν αποδεχθέντων, από την αναθέτουσα αρχή δικαιολογητικών κατακύρωσης, να αναπέμψει την υπόθεση σε αυτήν, προκειμένου να εκπληρώσει προηγουμένως την ανωτέρω διαδικαστική υποχρέωσή της, ήτοι να καλέσει τον προσωρινό ανάδοχο προς υποβολή των επίμαχων δικαιολογητικών και να εξετάσει τη συμμόρφωση του οικονομικού φορέα προς την πρόσκληση αυτή (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 37/2021, σκ. 21, ΔΕφΠειρ Ν60/2021, σκ. 14). Επομένως, ο λόγος αυτός γίνεται δεκτός, κατά το σκέλος που η Αναθέτουσα Αρχή δεν προέβη σε κλήση της παρεμβαίνουσας όπως προσκομίσει τα σχετικά αποδεικτικά έγγραφα από τα οποία να αποδεικνύεται η μη συνδρομή των επίμαχων λόγων αποκλεισμού, κατά τα αμέσως ανωτέρω, η δε υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί σε αυτήν, ώστε να προβεί στις κατά νόμο σχετικές ενέργειές της.

16. Επειδή, με τον δεύτερο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως η παρεμβαίνουσα κατέθεσε μεταξύ των υπολοίπων δικαιολογητικών κατακύρωσης το με αριθμό ..... Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας το οποίο στην παρ. 6 αυτού

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

αναφέρει αυτολεξεί ότι: «Κατά του νομικού αυτού προσώπου: δεν μπορούμε να βεβαιώσουμε α) αν έχει εκδοθεί απόφαση, β) αν έχει κατατεθεί αίτηση υπαγωγής σε εκκαθάριση διότι δεν τηρούνται στην Υπηρεσία μας αντίστοιχα στοιχεία», επομένως, κατά τα διαλαμβανόμενα στα άρ. 22.1.3 και 22.1.4 της Διακήρυξης, σε συνδυασμό με το άρθρο 18.1.3 αυτής, η παρεμβαίνουσα έπρεπε, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης στην Αναθέτουσα Αρχή, να είχε υποβάλει σχετική Ένορκη βεβαίωση, δοθέντος ότι το υποβληθέν έγγραφο δεν καλύπτει τους οικείους λόγους αποκλεισμού. Τούτο διότι, στο άρ. 18.1.3 της Διακήρυξης προβλέπεται ότι αποκλείεται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, οικονομικός φορέας ο οποίος, μεταξύ άλλων, έχει υπαχθεί σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή, ενώ, σύμφωνα το άρ. 22.1.3, περ. γ1, προς απόδειξη τη μη συνδρομής της υπαγωγής σε διαδικασία εκκαθάρισης με δικαστική απόφαση, ο προσωρινός ανάδοχος οφείλει να καταθέσει Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας από το αρμόδιο Πρωτοδικείο. Συναφώς, σε περίπτωση που το αρμόδιο για την έκδοση των ανωτέρω κράτος-μέλος ή χώρα δεν εκδίδει τέτοιου είδους έγγραφα ή πιστοποιητικά ή όπου τα έγγραφα ή τα πιστοποιητικά αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 22.1.1 και 22.1.2 καθώς και στην περ. β΄ της παραγράφου 22.1.3, τα έγγραφα ή τα πιστοποιητικά μπορεί να αντικαθίστανται από ένορκη βεβαίωση. Περαιτέρω, υποστηρίζει πως, από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων, προκύπτει σαφώς ότι, αφενός ο προσωρινός ανάδοχος δεν αρκεί μόνον να αποδείξει ότι δεν τελεί σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης, αλλά και ότι δεν τελεί σε καθεστώς οιασδήποτε μορφής εκκαθάρισης που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία, αφετέρου, ότι η θέση σε εκκαθάριση με απόφαση των εταίρων αποτελεί διακριτό λόγο αποκλεισμού από τη θέση σε εκκαθάριση με δικαστική απόφαση και ως εκ τούτου απαιτείται η υποβολή διακριτών εγγράφων, ενώ, κατά πάγια νομολογία, ούτε με την υποβολή Γενικού Πιστοποιητικού Μεταβολών από το ΓΕΜΗ καλύπτεται ο ως άνω αναφερόμενος λόγος αποκλεισμού καθώς, σε κάθε περίπτωση, η Διακήρυξη απαιτεί ρητώς και σαφώς ως αποδεικτικό μέσο το Ενιαίο Πιστοποιητικό

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

Δικαστικής Φερεγγυότητας, είτε την ένορκη βεβαίωση. Η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει πως κατέθεσε το πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας το οποίο ρητά ζητείται από την Διακήρυξη, από το αρμόδιο Πρωτοδικείο, και πως δεν φέρει ευθύνη για το περιεχόμενου αυτού, το οποίο είναι τυποποιημένο. Άλλωστε, αναφέρει πως, το άρθρο 22.1.4 ορίζει ότι ένορκη βεβαίωση μπορεί να ζητηθεί εφόσον η χώρα δεν εκδίδει αντίστοιχο πιστοποιητικό ή δεν καλύπτει, οι αρμόδιες αρχές όμως σε αυτή την περίπτωση προβαίνουν σε επίσημη δήλωση σχετικά, κάτι το οποίο δεν έχει γίνει. Ακόμη, ισχυρίζεται ότι δεν χωρεί αποκλεισμός του αναδειχθέντος προσωρινού αναδόχου λόγω διαπιστωθεισών πλημμελειών στον φάκελο των δικαιολογητικών κατακύρωσης, πριν από την κλήση του τελευταίου αυτού να συμπληρώσει τα ελλείποντα ή ελλιπή δικαιολογητικά και την πάροδο της σχετικώς ταχθείσας προθεσμίας. Η Αναθέτουσα Αρχή υποστηρίζει πως η παρεμβαίνουσα υπέβαλε τα προβλεπόμενα στην παρ. 22.1.3. γ1) έως γ3) του ΤτΔ δικαιολογητικά μεταξύ των οποίων το με αριθμό ..... Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας από το αρμόδιο Πρωτοδικείο Αθηνών και το με αριθμό ..... Γενικό Πιστοποιητικό του Γ.Ε.Μ.Η., όπου, στην παρ. 6 αυτού, αναφέρει ότι «Κατά του νομικού αυτού προσώπου: δεν μπορούμε να βεβαιώσουμε α) αν έχει εκδοθεί απόφαση, β) αν έχει κατατεθεί αίτηση υπαγωγής σε εκκαθάριση διότι δεν τηρούνται στην Υπηρεσία μας αντίστοιχα στοιχεία», ωστόσο, από το ως άνω Πιστοποιητικό προκύπτει ότι για την ως άνω εταιρία δεν έχει εκδοθεί απόφαση ούτε έχει κατατεθεί αίτηση περί λύσεώς της, ενώ από το Γενικό Πιστοποιητικό του Γ.Ε.Μ.Η. προκύπτει ότι δεν έχει παρέλθει ο εκ του καταστατικού ορισμένος χρόνος διάρκειάς της, δεν έχει καταχωρισθεί στη Μερίδα της εταιρείας στο ΓΕΜΗ, απόφαση Γενικής Συνέλευσης για λύση της εταιρείας και θέση αυτής σε εκκαθάριση και δεν έχει περιέλθει στην Υπηρεσία για να καταχωρισθεί στη Μερίδα της εταιρείας στο ΓΕΜΗ αίτηση, αγωγή ή δικαστική απόφαση για λύση της εταιρείας και διορισμό ή αντικατάσταση εκκαθαριστή ή συν-εκκαθαριστή, ούτε απόφαση που να τη θέτει υπό αναγκαστική διαχείριση ή ειδική εκκαθάριση. Από τα ανωτέρω, προκύπτει ότι η παρεμβαίνουσα δεν είναι δυνατόν να έχει τεθεί σε καθεστώς υπαγωγής σε εκκαθάριση, αφού, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

για την εκκαθάριση ανώνυμης εταιρίας, η εκκαθάριση προϋποθέτει τη λύση της και αποτελεί έννομη συνέπεια αυτής, περαιτέρω, σε κάθε περίπτωση, η μη προσκόμιση ένορκης βεβαίωσης δεν συνεπάγεται αυτομάτως και άνευ ετέρου τον αποκλεισμό του αναδόχου από την περαιτέρω διαδικασία του διαγωνισμού, αλλά είναι δυνατή η συμπλήρωσή της.

17. Επειδή, επί του δεύτερου λόγου της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, λεκτέα τα εξής: Από το περιεχόμενο του άρ. 22.1.3 περ. γ της Διακήρυξης προκύπτει ότι, για την απόδειξη περί μη συνδρομής λόγου αποκλεισμού άρ. 18.1.3 περ. β, ειδικότερα για τους οικονομικούς φορείς που βρίσκονται στην Ελλάδα, προσκομίζεται Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας» που εκδίδεται από το οικείο Πρωτοδικείο της έδρας του οικονομικού φορέα, καθώς και πιστοποιητικό ΓΕΜΗ, από όπου να προκύπτει ότι το νομικό πρόσωπο δεν έχει λυθεί και τεθεί υπό εκκαθάριση με απόφαση των εταίρων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ως κάθε φορά ισχύουν. Εν προκειμένω, η παρεμβαίνουσα προσκόμισε το υπ' αρ. .... Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας, το υπ' αρ. πρωτ. .... πιστοποιητικό του Πρωτοδικείου Αθηνών, περί μη κήρυξης σε πτώχευση, ως επίσης και το υπ' αρ. πρωτ. .... Γενικό Πιστοποιητικό του ΓΕΜΗ (βλ. αρχεία με τίτλους «22.1.3.γ1_ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ.pdf», «22.1.3.γ1_ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΠΕΡΙ ΜΗ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ.pdf» και «22.1.3.γ2 & 22.1.5.στ_ΓΕΝΙΚΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ.pdf» εντός του φακέλου «ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗΣ_1», αντίστοιχα). Ως προς το Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας, στο υπ' αρ. πρωτ. .... έγγραφο του Υπουργείου Δικαιοσύνης ρητώς αναφέρεται, μεταξύ άλλων ότι «...έχει πλέον υλοποιηθεί η ομογενοποίηση και προτυποποίηση του συνόλου των πιστοποιητικών που εκδίδονται και αφορούν στη δικαστική φερεγγυότητα ενός Νομικού ή ενός Φυσικού Προσώπου» (βλ. «<https://diavgeia.gov.gr/doc.....>») στο Παράρτημα ΙΙΙ του οποίου παρατίθεται συνολική λίστα των πιστοποιητικών που καταργούνται, οι δε αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς οφείλουν να αποδέχονται αυτό για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού που σχετίζονται με τη φερεγγυότητα των οικονομικών φορέων, κατά τις διατάξεις του άρθρου 73

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

παρ. 4 περ. β του Ν. 4412/2016, σύμφωνα και με το έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. 2440/22.04.2021 της ΕΑΑΔΗΣΥ (βλ. «<https://diavgeia.gov.gr/doc/9%CE%92%CE%9A%CE%A9%CE%9F%CE%9E%CE%A4%CE%92-7%CE%946?inline=true>»). Δοθέντος ότι ρητά στη Διακήρυξη προβλέπεται ιδίως για τους οικονομικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα να προσκομίζουν τα ανωτέρω πιστοποιητικά, του Ενιαίου Πιστοποιητικού Δικαστικής Φερεγγυότητας συμπεριλαμβανομένου, του οποίου σκοπός θέσπισης ήταν η αποφυγή καθυστερήσεων, η μείωση του διοικητικού βάρους για τον διοικούμενο, ενισχύοντας παράλληλα την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, ουδόλως υφίστατο οιαδήποτε υποχρέωση της παρεμβαίνουσας όπως προσκομίσει επιπλέον έγγραφο/πιστοποιητικό που να αποδεικνύει τη μη συνδρομή των οικείων λόγων αποκλεισμού, τα δε σχετικά αποδεικτικά έγγραφα προβλέπονται μονοσήμαντα στη Διακήρυξη, με αποτέλεσμα να μην δύναται νομίμως η προσφορά της παρεμβαίνουσας να απορριφθεί λόγω μη κατάθεσης αποδεικτικού εγγράφου που δεν προκύπτει ρητώς από τα σχετικά με τη διαδικασία αυτή έγγραφα. Ως προς τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι δεν αποδεικνύεται η μη θέση της σε εκκαθάριση, όπως βάσιμα η Αναθέτουσα Αρχή υποστηρίζει, η εκκαθάριση προϋποθέτει τη λύση της εταιρίας, η οποία, εν προκειμένω, δεν έχει λάβει χώρα, κατά τα προσκομισθέντα έγγραφα. Περαιτέρω, νόμω αβάσιμα η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως η παρεμβαίνουσα έπρεπε να υποβάλει *«σχετική Ένορκη βεβαίωση δοθέντος ότι το υποβληθέν έγγραφο δεν καλύπτει τους οικείους λόγους αποκλεισμού»*, καθότι, κατά τη ρητή διατύπωση του σχετικού αρ. 22.1.4 της Διακήρυξης, ένορκη βεβαίωση κατατίθεται στην περίπτωση που το κράτος μέλος ή χώρα δεν εκδίδει τέτοιου είδους έγγραφα ή πιστοποιητικά ή όπου αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο αρ. 22.1.2, όπου ρητά προβλέπεται πως προσκομίζεται, για τις περιπτώσεις του αρ. 18.1.3 της Διακήρυξης «Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας». Συνεπώς, ο δεύτερος λόγος απορρίπτεται ως αβάσιμος στο σύνολό του.

18. Επειδή, με τον τρίτο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως η παρεμβαίνουσα κατέθεσε

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

μεταξύ των υπολοίπων δικαιολογητικών κατακύρωσης το με αριθμό ..... Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας, πλην όμως τούτο δεν αποτελεί πρωτότυπο εξαχθέν από τον επίσημο ιστότοπο του Πρωτοδικείου Αθηνών (solon.gov.gr), αλλά σκαναρισμένο αντίγραφο αυτού, αναφέροντας ότι ένα ηλεκτρονικό έγγραφο φέρει ηλεκτρονική υπογραφή, όταν κατά το άνοιγμα του αρχείου ανοίγει και η δυνατότητα, μέσω του πεδίου ελέγχου της ηλεκτρονικής υπογραφής (signature panel), οιοσδήποτε να προβεί σε επαλήθευση των στοιχείων της υπογραφής, κατά τις οδηγίες της ΑΠΕΔ, δηλαδή να διερευνήσει τις ιδιότητες υπογραφής, το όνομα και τα στοιχεία του υπογράφοντος, εάν αν το έγγραφο φέρει ενσωματωμένη χρονική σήμανση από αναγνωρισμένο πάροχο υπηρεσιών ασφαλούς χρονοσήμανσης, εάν το ψηφιακό πιστοποιητικό βρίσκεται σε ισχύ και εάν το έγγραφο έχει τροποποιηθεί από την θέση της ψηφιακής υπογραφής και μετά και πως, εφόσον, κατά τον έλεγχο αυτό, διαπιστωθεί ότι στο έγγραφο έχει τεθεί προσηκόντως ηλεκτρονική υπογραφή, το έγγραφο θεωρείται νομίμως υπογεγραμμένο. Αντίθετα, υποστηρίζει ότι, έγγραφο ψηφιοποιημένο (σκαναρισμένο) δεν έχει την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με το ψηφιακό αφού δεν παρέχει αντίστοιχα εχέγγυα γνησιότητας. Περαιτέρω, υποστηρίζει ότι ο έλεγχος της εγκυρότητας της υπό εξέταση ψηφιακής υπογραφής του προαναφερθέντος εγγράφου, που κατά τα ειδικώς ορισθέντα στον ως άνω διαδικτυακό τόπο γίνεται με ανάρτηση του ψηφιακά υπογεγραμμένου εγγράφου στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://webgate.ec.europa.eu/tl-browser/#/search/file/1>, κατέδειξε ότι δεν φέρει έγκυρη ψηφιακή υπογραφή καθώς δεν έφερε αποτέλεσμα. Η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει πως, αφενός από το άρθρο 5 της Διακήρυξης προκύπτει ότι δεκτά γίνονται και τα αντίγραφα αφετέρου και σε συνδυασμό το άρθρο 7 της διακήρυξης αλλά, και με τα άρθρα 102 και 103 του Ν. 4412/2016, ότι εφόσον η Αναθέτουσα Αρχή έκρινε ότι χρειάζεται να προσκομιστεί το πρωτότυπο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας, ή ότι δεν την καλύπτει ως προς το περιεχόμενο και συνεπώς χρειάζεται συμπληρωματικά κάποια ένορκη βεβαίωση, ή ότι μολονότι δεν ορίζεται ρητά στο νόμο θα ήθελε και πιστοποιητικά φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας που να καλύπτουν το χρόνο υποβολής της

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

προσφοράς, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, θα έπρεπε να της ζητήσει να τα προσκομίσει. Η Αναθέτουσα Αρχή παραθέτει το άρ. 5β της Διακήρυξης και αναφέρει πως στον διαδικτυακό τόπο govgr: (<https://www.gov.gr/ipiresies/dikaiosune/dikasteria/epaletheuse-pistopoietikon>), γίνεται σαφής αναφορά στον τρόπο που πραγματοποιείται η επαλήθευση της εγκυρότητας πιστοποιητικών που εκδίδονται ηλεκτρονικά από Δικαστήρια και πως, εν προκειμένω, η παρεμβαίνουσα υπέβαλε μεταξύ των δικαιολογητικών κατακύρωσης το με αριθμό ... Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας, το οποίο έχει εκδοθεί ηλεκτρονικά από το Πρωτοδικείο Αθηνών, όπου αναφέρεται ότι η επαλήθευσή του γίνεται μέσω της υπηρεσίας της

Επαλήθευσης

Πιστοποιητικών

(<https://extapps.solon.gov.gr/mojwp/faces/PreviewCertificate>) και δίνεται ο κωδικός επαλήθευσης του συγκεκριμένου εγγράφου. Εν συνεχεία, αναφέρει πως το άνω πιστοποιητικό επαληθεύτηκε ακολουθώντας τα ανωτέρω αναφερόμενα και πως, συγκεκριμένα, σαρώθηκε το εντός του πιστοποιητικού QR code και αφού έγινε εισαγωγή στο taxisnet, κάνοντας χρήση του τυπωμένου επί του πιστοποιητικού Κωδικού Επαλήθευσης καθώς και τον αριθμό και της ημερομηνίας έκδοσης του πιστοποιητικού, αυτό επαληθεύτηκε επιστρέφοντας την προεπισκόπηση του πιστοποιητικού, η οποία περιέχει υδατογραφημένη σήμανση.

19. Επειδή, επί του τρίτου λόγου της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, λεκτέα τα εξής: Σύμφωνα με το άρ. 5 περ. β σημ. ι της Διακήρυξης «β) Τα δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» στην αναθέτουσα αρχή, δεν απαιτείται να προσκομισθούν και σε έντυπη μορφή και γίνονται αποδεκτά κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις, ι) είτε των άρθρων 13, 14 και 28 του ν. 4727/2020 περί ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή ή σφραγίδα», στο δε άρ. 14, παρ. 4 «Κύρος και αποδεικτική ισχύς των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων» του Ν. 4727/2020 ορίζεται ότι «4. Εκτύπωση πρωτότυπου ηλεκτρονικού δημοσίου εγγράφου ή ηλεκτρονικού ακριβούς αντιγράφου ή ψηφιοποιημένου ηλεκτρονικού αντιγράφου γίνεται

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

υποχρεωτικά αποδεκτή με ισχύ ακριβούς αντιγράφου από τους φορείς του δημόσιου τομέα, από τα δικαστήρια όλων των βαθμών και τις εισαγγελίες όλης της χώρας, καθώς και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, εφόσον είναι δυνατόν να επιβεβαιωθούν η ακρίβεια και η ισχύς της εκτύπωσης με χρήση ΤΠΕ, ιδίως στην περίπτωση που το πρωτότυπο ηλεκτρονικό δημόσιο έγγραφο ή το ηλεκτρονικό ακριβές αντίγραφο ή το ψηφιοποιημένο ηλεκτρονικό αντίγραφο φέρει μοναδικό αναγνωριστικό αριθμό επαλήθευσης και εφόσον παρέχεται η δυνατότητα επαλήθευσης μέσω πληροφοριακού συστήματος του Δημοσίου. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να επιβεβαιωθούν η ακρίβεια και η ισχύς της κατά το προηγούμενο εδάφιο, απαιτείται η επικύρωση της εκτύπωσης από οποιαδήποτε διοικητική αρχή ή Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) ή δικηγόρο.». Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το φάκελο των δικαιολογητικών κατακύρωσης της παρεμβαίνουσας, η τελευταία εκτύπωσε το εκδοθέν υπ' αρ. .... Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας και σάρωσε («σκάναρε») αυτό, το οποίο και συμπεριέλαβε στον εν λόγω φάκελο (βλ. αρχείο με τίτλο «22.1.3.γ1_ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ.pdf» εντός του φακέλου «ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗΣ_1»). Δοθέντος ότι, για το εν λόγω Πιστοποιητικό, παρέχεται η δυνατότητα επαλήθευσης μέσω πληροφοριακού συστήματος του Δημοσίου, ειδικότερα, όπως αναφέρεται στην ιστοσελίδα «<https://www.gov.gr/ipiresies/dikaiosune/dikasteria/epaletheuse-pistoroietikon>» «Μπορείτε να αναζητήσετε και να επαληθεύσετε τα Πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί από Ειρηνοδικεία, Πρωτοδικεία και Εφετεία με την χρήση κωδικάριθμου. Θα χρειαστείτε: τους προσωπικούς σας κωδικούς πρόσβασης στο Taxisnet, ή τους κωδικούς δημόσιας διοίκησης αν είστε δημόσιος υπάλληλος τον κωδικάριθμο (χωρίς κενά) που αναγράφεται στο πιστοποιητικό προς επαλήθευση τον αριθμό του πιστοποιητικού την ημερομηνία έκδοσης Εφόσον η αναζήτηση είναι επιτυχής, επιστρέφεται προεπισκόπηση του πιστοποιητικού, η οποία περιέχει υδατογραφημένη σήμανση.», το δε πεδίο «Είσοδος στην υπηρεσία» οδηγεί στην ιστοσελίδα «<https://extapps.solon.gov.gr/mojwp/faces/PreviewCertificate>», όπου

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

ζητούνται τα στοιχεία «Κωδικάριθμος, Αριθμός, Ημ/νία Πιστοποιητικού». Από δε τη σχετική αναζήτηση που προέβη η Εισηγήτρια, ακολουθώντας τις παραπάνω οδηγίες και χρησιμοποιώντας τα σχετικά στοιχεία του πιστοποιητικού, επαληθεύτηκε η εγκυρότητά του. Εντούτοις, ακόμη και στην περίπτωση που αυτή δεν επαληθευόταν, ουδόλως η προσφορά της παρεμβαίνουσας θα καθίστατο απορριπτέα για τον λόγο αυτό. Τούτο διότι, όπως εκτέθηκε στη σκ. 14 της παρούσας, το άρ. 103 παρ. 2 του Ν. 4412/2016, όπως ήδη ισχύει, επιβάλλει στην αναθέτουσα αρχή την υποχρέωση να καλεί τον προσωρινό ανάδοχο «να προσκομίσει τα ελλείποντα ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα» δικαιολογητικά κατακύρωσης, επιτρέποντας με τον τρόπο αυτόν, όχι μόνο τη συμπλήρωση (ή την επανυποβολή) ελλιπών (πλημμελών) δικαιολογητικών που έχουν ήδη κατατεθεί στην αναθέτουσα αρχή, αλλά και την υποβολή, το πρώτον, δικαιολογητικών που ο προσωρινός ανάδοχος παρέλειψε, για οποιονδήποτε λόγο, να προσκομίσει εντός της αρχικής προθεσμίας της παρ. 1 του ανωτέρω άρθρου. Συνεπώς, ο λόγος αυτός απορρίπτεται.

20. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή και η προσβαλλόμενη να ακυρωθεί, κατά το σκέλος που έκανε δεκτά τα δικαιολογητικά κατακύρωσης της προσβαλλόμενης, ειδικότερα ως προς την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού περί φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, η δε υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί στην Αναθέτουσα Αρχή, προκειμένου να προβεί στις κατά νόμο ενέργειές της και το παράβολο να επιστραφεί.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Ακυρώνει την με αριθμό ..... απόφαση (απόσπασμα πρακτικού του Δ.Σ. της Αναθέτουσας Αρχής) στην οποία ενσωματώνεται και το με αριθμό

Αριθμός απόφασης : 1521/2023

..... απόσπασμα πρακτικού του ίδιου ως άνω οργάνου, κατά το σκέλος που έκανε δεκτά τα δικαιολογητικά κατακύρωσης της παρεμβαίνουσας εταιρίας «.....», ειδικότερα ως προς την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού περί φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, η δε υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί στην Αναθέτουσα Αρχή, προκειμένου να προβεί στις κατά νόμο ενέργειές της, κατ' άρ. 103 του Ν. 4412/2016, κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στο σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 09.10.2023 και εκδόθηκε στις 26.10.2023 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΑΡΑΝΤΙΔΟΥ